

НАРЕДБА 46 от 30.11.2001 г. за железопътен превоз на опасни товари

Издадена от министъра на транспорта и съобщенията, обн., ДВ, бр. 107 от 11.12.2001 г., в сила от 1.01.2002 г., изм. и доп., бр. 99 от 8.12.2006 г., изм., бр. 63 от 3.08.2007 г., изм. и доп., бр. 44 от 12.06.2009 г., бр. 46 от 17.06.2011 г., доп., бр. 44 от 17.05.2013 г., изм. и доп., бр. 24 от 31.03.2015 г., бр. 78 от 29.09.2017 г., бр. 55 от 12.07.2019 г., бр. 91 от 2.11.2021 г.

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., изм., бр. 44 от 2009 г.) С тази наредба се определят:

1. условията и редът за железопътен превоз на опасни товари и/или свързаните с него товаро-разтоварни и маневрени дейности, в т.ч. класификацията на опасните товари;
2. изискванията към опаковката и транспортните средства, към превозните документи и реда за издаването им;
3. (доп. – ДВ, бр. 78 от 2017 г.) задълженията на изпращача, превозвача и на получателя във връзка с превозите на опасни товари, както и на управителя на железопътната инфраструктура;
4. условията и редът за назначаването и професионалната квалификация на консултанти по безопасността на превозите на опасни товари;
5. (нова - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) изискванията към лицата, изпълняващи функции, свързани с превоз на опасни товари.

Чл. 2. (1) (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г., бр. 46 от 2011 г., изм. и доп., бр. 78 от 2017 г.) Опасните товари се приемат за железопътен превоз, ако отговарят на изискванията, установени в Правилника за международен железопътен превоз на опасни товари (RID) - Притурка С към Конвенцията за международни железопътни превози (COTIF) (ДВ, бр. 69 от 2006 г.), при превоз на опасни товари на територията на Република България, между държави - членки на Европейския съюз, и между договорните държави по RID, а при превоз на опасни товари между страни - членки на Съглашението за международно железопътно сточно съобщение от 1951 г. (СМГС) -

на изискванията на Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС, на изискванията на международните двустранни и многостранни споразумения за отклонение от някои предписания или облекчен режим при превозите на опасни товари, както и на условията, предвидени в тази наредба.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., отм., бр. 46 от 2011 г.).

(3) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г., отм., бр. 46 от 2011 г.).

Чл. 3. (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., предишен текст на чл. 3, бр. 44 от 2009 г.) Комбинираните превози на опасни товари се извършват съгласно изискванията на RID, Европейската спогодба за превоз на опасни товари по шосе (ADR), Наредба 53 за комбиниран превоз на товари (ДВ, бр. 18 от 2003 г.) и изискванията по тази наредба.

(2) (Нова - ДВ, бр. 44 от 2009 г., изм., бр. 78 от 2017 г.) Превозът на опасни товари в пътнически влакове се осъществява съгласно изискванията на Глава 7.6 от RID, в случай че същите се предават за превоз като експресни пратки.

(3) (Нова - ДВ, бр. 46 от 2011 г., доп., бр. 78 от 2017 г.) Превозът на опасни товари се извършва и в съответствие с общите изисквания за превоз на товари, определени в Наредба 44 от 2001 г. за превоз на товари с железопътен транспорт (обн., ДВ, бр. 92 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 3 от 2011 г.) и с общите изисквания за превоз на пътници, багажи и колетни пратки, определени в Наредба 43 от 2001 г. за железопътен превоз на пътници, багажи и колетни пратки (обн., ДВ, бр. 86 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 99 от 2006 г.; изм., бр. 63 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 44 от 2009 г., бр. 46 от 2011 г.; доп., бр. 44 от 2013 г.; изм. и доп., бр. 24 от 2015 г.).

Чл. 4. Тази наредба не се прилага за:

1. железопътен превоз на опасни товари в транспортни средства, принадлежащи на въоръжените сили или намиращи се на тяхно разположение;

2. (изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) железопътни превози, извършвани от или под надзора на съответните служби, след настъпване на аварийни ситуации, доколкото с тези превози се налага осъществяване на спешни мерки с цел ограничаване, абсорбиране и транспортиране на опасните товари към обезопасено място;

3. (нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) превозите, извършвани изцяло на територията на определено предприятие;
4. (нова - ДВ, бр. 44 от 2009 г., отм., бр. 78 от 2017 г.);
5. (нова - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) други освобождавания по RID.

Раздел II

Класификация на опасните товари

Чл. 5. (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., бр. 44 от 2009 г., бр. 46 от 2011 г., бр. 78 от 2017 г.) Класификацията на веществата и изделията по класове и номер по ООН (UN), както и определенията на класовете опасни товари са в съответствие с RID при превоз на опасни товари между договорните държави по RID, и Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС при превоз на опасни товари между страни - членки на СМГС.

(2) Опасните товари се класифицират в следните класове:

1. (изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) клас 1. Взривни вещества и изделия;
2. (изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) клас 2. Газове;
3. (изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) клас 3. Запалими течни вещества;
4. (изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г., доп., бр. 46 от 2011 г., бр. 78 от 2017 г.) клас 4.1. Твърди запалими вещества, саморазпадащи се вещества, полимеризиращи се вещества и десенсибилизирани взривни твърди вещества;
5. клас 4.2. Самозапалващи се вещества;
6. клас 4.3. Вещества, които отделят запалителни газове в съприкосновение с вода;
7. (изм. - ДВ, бр. 78 от 2017 г.) клас 5.1. Окисляващи вещества;
8. (изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) клас 5.2. Органични пероксиди;
9. (изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) клас 6.1. Токсични вещества;
10. (изм. - ДВ, бр. 78 от 2017 г.) клас 6.2. Инфекциозни вещества;
11. (изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) клас 7. Радиоактивни материали;
12. (изм. - ДВ, бр. 78 от 2017 г.) клас 8. Корозионни вещества;
13. (изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., бр. 46 от 2011 г.) клас 9. Други

опасни вещества и изделия.

Чл. 6. (1) (Предишен текст на чл. 6, изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 46 от 2011 г.) В случай, че възникне опасност за националната сигурност или за околната среда, Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" (ИА "ЖА") може да забрани или да даде задължителни предписания за железопътен превоз на опасни товари, включени в класификацията по чл. 5, на територията на Република България.

(2) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм., бр. 78 от 2017 г.) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" може да разреши за всеки отделен случай на територията на Република България извършването на превози на опасни товари, които са забранени в RID и Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС, или превози, провеждани при условия, различни от посочените в RID и в Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС, при условие, че тези превози са ясно определени и ограничени по време.

(3) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм., бр. 78 от 2017 г.) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" след консултации с Европейската комисия има право да разреши редовни превози на опасни товари по определени маршрути на територията на Република България, когато последните са част от определен индустриален процес, дори и когато са забранени по реда на RID и Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС, или се изпълняват при условия, различни от определените в тях, когато въпросните превози имат локален характер и се намират под строг контрол и при ясно определени условия.

(4) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм., бр. 78 от 2017 г.) При условие, че не се нарушава безопасността, ИА "ЖА" има право да разрешава временни изключения от изискванията на RID и Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС с цел извършване на опити на територията на Република България, необходими за определяне на условия за превоз на опасни товари, непосочени в RID и Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС, с цел тези условия при положителен резултат от опитите да се предложат като допълнения или изменения на RID и Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС. За тези изключения и мерките, които са предприети за безопасен превоз на такива товари, се уведомява

Европейската комисия.

(5) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм., бр. 78 от 2017 г.) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" има право да договаря изключения от изискванията на RID и Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС с компетентните органи на държавите - членки на Европейския съюз (ЕС), под формата на международни споразумения, които се предлагат на компетентните органи на всички държави членки и Комисията.

(6) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм., бр. 44 от 2009 г.) Разрешенията изключения се прилагат без дискриминация на основание националност или място на регистрация на изпращача, превозвача или получателя на опасните товари. Тези разрешения се дават за срок до 6 години и не могат да бъдат подновявани след изтичането на този срок.

(7) (Нова - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) В случай на произшествие или инцидент на територията на Република България, ако приложимите разпоредби за безопасност са се оказали недостатъчни за ограничаване на рисковете, свързани с превоза на опасните товари, и ако има неотложна необходимост от предприемане на действие, изпълнителният директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" нотифицира пред Комисията мерките, които предлага да се предприемат.

(8) (Нова - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Изпълнителният директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" може да забрани или да даде задължителни предписания за превоза на опасни товари по причини извън случаите по ал. 7.

(9) (Нова - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" има право по всяко време да извършва проверки относно спазването на изискванията на RID за превоз на опасни товари и свързаните с него дейности.

(10) (Нова - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) При установяване на нарушение изпълнителният директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" може да не разреши извършването на превоз или да спре превоза на опасни товари и/или свързаните с него дейности до отстраняване на нарушенията.

(11) (Нова - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) В случай на аварии или произшествия, ако се прецени, че прилаганите мерки за

безопасност не са достатъчни, за да ограничат присъщите на превозите на опасни товари опасности, и когато се приеме, че съществува необходимост от предприемане на по-подходящи мерки, ИА "ЖА" уведомява Европейската комисия за мерките, които възнамерява да въведе.

(12) (Нова - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) В случай на извънредни обстоятелства, когато не може да бъде използван друг вид транспорт, при условие че е направено всичко възможно за осигуряване на безопасността на превоза, изпълнителният директор на ИА "ЖА" може да допусне еднократно изключение от спазването на някои от разпоредбите на тази наредба при превоз на опасни товари на територията на Република България, като дава задължителни предписания за извършването на превоза.

Чл. 7. (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., предишен текст на чл. 7, бр. 44 от 2009 г.) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" забранява или дава задължителни предписания за превоз с железопътен транспорт на предмети и/или вещества, които не са включени в класификацията по чл. 5, ако се констатират обстоятелства, които застрашават безопасността на тези превози.

(2) (Нова - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Алинея 1 не се прилага за изискванията на конструкцията на вагони за превоз на опасни товари във вътрешно съобщение, регистрирани или пуснати в експлоатация на територията на Република България.

Чл. 8. (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г., бр. 46 от 2011 г.) Превозът на опасни товари от клас 7 (радиоактивни материали) се извършва при спазване на изискванията, залегнали в RID, препоръките на Международната организация за атомна енергия (IAEA) и Закона за безопасно използване на ядрената енергия.

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., доп., бр. 44 от 2009 г., изм., бр. 46 от 2011 г., бр. 78 от 2017 г.) При товаренето и разтоварването на взриво- и пожароопасни вещества и материали се прилагат изискванията на Наредба 8121з-647 от 2014 г. за правилата и нормите за пожарна безопасност при експлоатация на обектите (ДВ, бр. 89 от 2014 г.) и на Правилника по безопасността на труда при взривните работи, утвърден със заповед 294 от 28.12.1996 г. на министъра на труда и социалната политика (ДВ, бр. 3 от 1997 г.), на Закона за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия и на Закона за защита при бедствия.

Раздел III

Опаковка на товарите. Маркиране и етикетиране

Чл. 10. (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., бр. 44 от 2009 г., бр. 46 от 2011 г., изм. и доп., бр. 78 от 2017 г.) Опаковките на опасните товари трябва да отговарят на изискванията на Част 6 от RID при превоз на опасни товари на територията на Република България, между държави - членки на Европейския съюз, и между договорните държави по RID, а при превоз на опасни товари между страни - членки на СМГС - на изискванията на Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 46 от 2011 г., изм., бр. 78 от 2017 г.) Конструкцията и изпитването на опаковките се определят в съответствие със стандартизационните документи, приложими за тях съгласно разпоредбите на RID, съответно на Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС.

Чл. 10а. (Нов - ДВ, бр. 78 от 2017 г., изм., **бр. 91 от 2021 г.**) (1) Одобрението на типа, прегледите и проверките на съдове под налягане, аерозолни опаковки (аерозоли) и малки съдове, съдържащи газ (газови патрони) и патрони за горивни клетки, съдържащи втечен запалителен газ, се извършват по реда, определен в Глава 6.2 от RID.

(2) (Изм. - ДВ, **бр. 91 от 2021 г.**) Одобрението на типа, прегледите и проверките по ал. 1 се извършват от нотифициран орган в съответствие с обхвата на нотификацията му.

Чл. 10б. (Нов - ДВ, бр. 78 от 2017 г., изм., **бр. 91 от 2021 г.**) (1) Одобрението на типа, прегледите и проверките на преносими цистерни и на одобрени по ООН многоелементни газови контейнери (МЕГК) се извършват по реда, определен в Глава 6.7 от RID.

(2) (Изм. - ДВ, **бр. 91 от 2021 г.**) Одобрението на типа, прегледите и проверките по ал. 1 се извършват от нотифициран орган в съответствие с обхвата на нотификацията му.

Чл. 10в. (Нов - ДВ, **бр. 91 от 2021 г.**) (1) Одобрението на типа, прегледите и проверките на вагон-цистерни, подвижни цистерни, контейнер-цистерни и касамобили, чиито корпуси на цистерни са изработени от метал, както и на вагони-батерии и МЕГК се извършват по реда, определен в Глава 6.8 от RID.

(2) Одобрението на типа, прегледите и проверките по ал. 1 се извършват от нотифициран орган в съответствие с обхвата на

нотификацията му.

Чл. 11. Опасните товари се опаковат в опаковки с добро качество и ненарушена цялост, конструирани и затворени по начин, предотвратяващ изтичане или разсипване, което може да настъпи при нормални условия на железопътния превоз, в резултат от промени в температурата, влажността, налягането или от вибрациите.

Чл. 12. Опаковките, които влизат в пряк контакт с опасните вещества, трябва да издържат на всяко химическо или друго въздействие на тези вещества. Материалите, от които са направени опаковките, не трябва да съдържат вещества, които могат да реагират опасно със съдържанието, да формират опасни съединения или значително да влошават свойствата им.

Чл. 13. (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., изм., бр. 44 от 2009 г., бр. 46 от 2011 г., изм. и доп., бр. 78 от 2017 г.) Всяка опаковка, съдържаща опасен товар, се маркира и етикетира съгласно изискванията, посочени в Глава 5.2 от RID, при превоз на опасни товари между договорните държави по RID, и в Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС при превоз на опасни товари между страни - членки на СМГС, за отделните класове опасни товари.

Чл. 14. Върху опаковка, съдържаща опасни товари, не могат да се нанасят стрелки за други цели, освен за да се определи посоката, при която пакетът е в изправено положение.

Чл. 15. При международни превози на опасни товари маркировките задължително се изписват на езика, изискан от държавата на изпращане, и на един от официалните езици на Организацията за международните железопътни превози (ОТИФ) или Организацията за сътрудничество между железниците (ОСЖД).

Чл. 16. Маркировките и етикетите върху всяка опаковка трябва да са трайно нанесени и устойчиви по време на превоз, с добра видимост и четливи.

Раздел IV

Изисквания към транспортните средства

Чл. 17. (1) Опасните товари могат да бъдат превозвани само в товарни влакове, с изключение на:

1. (изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) опасни товари, които се превозват съгласно изискванията на RID, при спазване допустимите максимални количества и специалните условия за превоз в други влакове;

2. (отм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.).

(2) (Отм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.).

Чл. 17а. (Нов – ДВ, бр. 78 от 2017 г.) (1) Цистерните на вагон-цистерните, с които се извършват превози на опасни товари, подлежат на прегледи и проверки така, както са посочени в т. 6.8.2.4 и 6.8.3.4 от RID.

(2) Прегледите и проверките по ал. 1 се извършват в съответствие със стандарта БДС EN 12972 – "Цистерни за превоз на опасни товари. Изпитване, проверка и маркировка на метални цистерни".

(3) За цистерни, предназначени за превоз на товари от клас 2 по RID, прегледите и проверките по ал. 1 се извършват от експерти на нотифициран орган.

(4) За цистерни, предназначени за превоз на товари от клас 3 до 9 по RID, прегледите и проверките по ал. 1 се извършват от:

1. експертите по ал. 3, само когато нотифицираният орган е и орган за оценка на съответствието, съгласно БДС EN ISO/IEC 17020:2012 – "Оценяване на съответствието. Изисквания за дейността на различни видове органи, извършващи контрол", акредитиран от Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация" или от чуждестранен орган за акредитация, който е страна по Многостранното споразумение за взаимно признаване на Европейската организация за акредитация (European Cooperation for Accreditation); обхватът на акредитацията трябва да включва прегледи и проверки по т. 6.8.2.4 от RID; или от

2. експерти на органи за оценка на съответствието, акредитирани съгласно БДС EN ISO/IEC 17020:2012 – "Оценяване на съответствието. Изисквания за дейността на различни видове органи, извършващи контрол", от Изпълнителна агенция "Българска

служба за акредитация" или от чуждестранен орган за акредитация, който е страна по Многостранното споразумение за взаимно признаване на Европейската организация за акредитация (European Cooperation for Accreditation), при спазване на условията, посочени в т. 6.8.2.4.6 от RID; обхватът на акредитацията трябва да включва прегледи и проверки по т. 6.8.2.4 от RID.

(5) След извършване на дейностите по ал. 1 експертите издават сертификати за първоначална, периодична, междинна и извънредна проверка, които съдържат най-малко информацията, посочена в Приложение В на стандарта БДС EN 12972:2007 – "Цистерни за превоз на опасни товари. Изпитване, проверка и маркировка на метални цистерни", и маркират цистерната.

(6) Сертификатите по ал. 5 се издават дори и при отчетени отрицателни резултати. Те трябва да съдържат препратка към списъка на одобрените за превоз в дадената цистерна вещества или към кода на цистерната, както и буквено-цифровите кодове на специалните разпоредби в съответствие с т. 6.8.2.3 от RID.

(7) Копие от сертификатите по ал. 5 се добавя към досието на всяка изпитана цистерна.

(8) Маркировката на цистерната съдържа датата и вида на последно извършените прегледи и проверки: "месец, година", следвани от буквата "P" – за първоначални или периодични прегледи и проверки, или "месец, година", следвани от буквата "L" – за междинни прегледи и проверки, и печат-щемпел на експерта, провел съответния преглед или проверка.

Чл. 176. (Нов – ДВ, бр. 78 от 2017 г.) (1) Лицата по чл. 17а, ал. 3 и 4 съобщават на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията признатите за съответните изпитвания експерти и предоставят изображенията на печата/ите, които полагат върху сертификатите по чл. 17а, ал. 5, и на печат-щемпела на експерта за маркировка на цистерната по чл. 17а, ал. 8.

(2) Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията чрез дирекция "Безопасност, технически надзор и

управление при кризи" уведомява Секретариата на OTIF за признатите за съответните изпитвания експерти.

Чл. 18. (1) (Предишен текст на чл. 18 - ДВ, бр. 99 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм., бр. 44 от 2009 г., бр. 46 от 2011 г., бр. 78 от 2017 г.) Видът, конструктивното и допълнителното оборудване на транспортните средства, предназначени за превоз на опасни товари, трябва да отговарят на изискванията, посочени в RID, при превоз на опасни товари на територията на Република България, между държави - членки на Европейския съюз, между договорните държави по RID, а при превоз на опасни товари между страни - членки на СМГС, на изискванията на Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС, за отделните класове опасни товари.

(2) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм., бр. 44 от 2009 г.) На територията на Република България се допуска движението на вагони и цистерни, които са конструирани и произведени преди 1 януари 1997 г. и не отговарят на изискванията, посочени в RID, само при условие, че са изработени в съответствие с действащите национални разпоредби и се поддържат на необходимото ниво на безопасност.

(3) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г.) На територията на Република България се допуска движението на вагони и цистерни, които са конструирани и произведени на или след 1 януари 1997 г. и не отговарят на изискванията, посочени в RID, но са били конструирани в съответствие с изискванията на RID, които са били приложими към датата на тяхното конструиране, до дата, определена в съответствие с процедурата по чл. 9 от Директива 96/49/ЕС.

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., бр. 44 от 2009 г., бр. 46 от 2011 г., бр. 78 от 2017 г.) Конструкцията, изпитването и използването на цистерни са регламентирани в RID за превоз на опасни товари на територията на Република България, между държави - членки на Европейския съюз, и между договорните държави по RID, а при превоз на опасни товари между страни - членки на СМГС - в изискванията на Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС.

Чл. 20. (1) (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г., бр. 46 от 2011 г., изм. и доп., бр. 78 от 2017 г.) Транспортните средства, използвани за превоз на опасни товари, се маркират и етикетират съгласно изискванията, посочени в Глава 5.3 от RID, при превоз на опасни

товари на територията на Република България, между държави - членки на Европейския съюз, и между договорните държави по RID, а при превоз на опасни товари между страни - членки на СМГС, в Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС, за отделните класове опасни товари.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., отм., бр. 44 от 2009 г.).

Чл. 21. Маркировките, табелите и етикетите върху транспортните средства трябва да са устойчиви по време на превоз, с добра видимост и четливи.

Чл. 22. Транспортните средства, специализирани за превоз на определен вид опасен товар, трябва да имат задължителни маркировки, табели и етикети, нанесени трайно.

Чл. 23. Върху празни и почистени от опасни товари транспортни средства, както и върху транспортни средства, в които няма товар, който може да се класифицира като опасен, не могат да се поставят маркировка, табели и етикети, указващи наличието на опасен товар.

Раздел V

Задължения на изпращача

Чл. 24. (1) (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., изм., бр. 44 от 2009 г., бр. 78 от 2017 г.) Изпращачът предава опасните товари за железопътен превоз, ако те не попадат в категорията на забранените за превоз опасни товари, определени в RID и Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г., бр. 46 от 2011 г.) Изпращачът носи отговорност за правилното определяне на класа на опасните товари, опаковането, маркирането и етикетирването им.

(3) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г., изм., бр. 78 от 2017 г.) Документацията за осъществяване на превоз на опасни товари в международно съобщение се изготвя съгласно изискванията на RID и Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС.

Чл. 25. (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г., бр. 46 от 2011 г., бр. 78 от 2017 г.) (1) При превоз на опасни товари товарителницата съдържа данните по чл. 84, ал. 1 от Закона за железопътния транспорт, както и информацията по т. 5.4.1 от RID.

(2) При превоз на опасни товари на територията на Република България товарителницата съдържа информацията по ал. 1 и името

и подписа на консултанта по безопасността.

Чл. 26. Изпращачът на опасни товари е длъжен да предаде товара за превоз, като:

1. се увери, че товарите са класифицирани правилно като опасни и се допускат за превоз в съответствие с изискванията на документите по чл. 2;

2. предаде на превозвача всички данни и информация за товара, както и необходимите транспортно-съпроводителни документи, а при комбинирани превози - и необходимите за другия вид транспорт документи;

3. (изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г., бр. 78 от 2017 г.) опакова, маркира и етикетира опасния товар в съответствие с изискванията на RID и Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС;

4. (изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) спазва изискванията, отнасящи се до начина на изпращане на товара и ограниченията, свързани с изпращането;

5. (нова - ДВ, бр. 46 от 2011 г., изм., бр. 78 от 2017 г.) натовари и укрепя опасните товари съгласно указанията на RID или Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС.

Чл. 27. (Изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) Транспортното средство се почиства или дезинфекцира за сметка на изпращача или получателя.

Раздел VI

Задължения на превозвача

Чл. 28. (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) Превозвачът приема опасния товар за превоз и носи отговорност за опазването му до предаването му на получателя.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г., бр. 46 от 2011 г.) При превоз на опасни товари от клас 1 и клас 7 изпращачът осигурява задължително за своя сметка въоръжена охрана и отделен вагон за нея.

Чл. 29. (1) Опасните товари се приемат за превоз само като отделна вагонна пратка от и до гари, открити за търговска дейност и за работа с конкретния вид товар.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г., доп., бр. 46 от 2011 г.) По изключение могат да се приемат и получават пратки, съдържащи опасен товар, в гари, неоткрити за търговска дейност или за работа с конкретния вид товар, по предложение на Национална компания "Железопътна инфраструктура" или железопътните превозвачи, само след писмено разрешение от Изпълнителна агенция "Железопътна администрация".

Чл. 30. (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., изм. и доп., бр. 44 от 2009 г., изм., бр. 46 от 2011 г.) (1) При приемане на опасни товари за превоз превозвачът е длъжен:

1. да се убеди, че изпращачът му е предал всички описани в товарителницата документи;

2. да се убеди, че опасният товар се допуска за превоз с железопътен транспорт и избраното превозно средство е в съответствие с изискванията на RID;

3. да провери дали превозното средство и товарът нямат видими повреди, дефекти, течове, пукнатини или липси на части от оборудването;

4. да следи за липси в товара, за неуплътнения или нарушена цялост на опаковките и да не допуска превишаване на допустимото максимално натоварване на превозното средство;

5. (изм. - ДВ, бр. 78 от 2017 г.) да провери дали правилно е маркирано, етикетирано и обозначено превозното средство в съответствие с изискванията на RID и/или Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС;

6. да се увери, че на превозните средства не е изтекъл срокът на последния периодичен преглед;

7. да провери след извършен превоз дали са махнати или покрити обозначенията за опасен товар на напълно разтоварените и почистени, дегазирани и дезинфекцирани превозни средства;

8. да спазва указанията и препоръките на консултантите по безопасността при извършването на превози на опасни товари;

9. да композира вагоните с опасни товари в състава на влаковете в съответствие с изискванията на Наредба 58 от 2006 г. за правилата за техническа експлоатация, движението на влаковете и сигнализацията в железопътния транспорт (ДВ, бр. 73 от 2006 г.; изм., бр. 88 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 43 от 2009 г.).

(2) (Изм. – ДВ, бр. 78 от 2017 г.) Превозвачът предоставя на управителя на железопътната инфраструктура информацията, посочена в чл. 36в.

(3) Превозвачът е длъжен да вози празните и непочистени вагони, маркирани и етикетирани, съгласно изискванията на RID, а празните непочистени цистерни, затворени и със степен на херметичност, каквато биха имали, ако са пълни.

Чл. 31. Превозвачът не приема опасния товар за превоз, когато:

1. (изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г., доп., бр. 78 от 2017 г.) не е приложен някой от документите по чл. 30, ал. 1, т. 1;

2. е нарушена целостта на някои от опаковките;

3. (изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г., бр. 46 от 2011 г., бр. 78 от 2017 г.) видът на опаковките или транспортното средство не са в съответствие с изискванията на RID или Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС;

4. товарът не отговаря на обявления в превозния документ;

5. установи нарушение на други изисквания на тази наредба;

6. (нова - ДВ, бр. 44 от 2009 г., изм., бр. 78 от 2017 г.) е забранен за превоз от RID и/или Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС.

Чл. 31а. (Нов – ДВ, бр. 78 от 2017 г.) (1) В кабината на локомотива по време на превоза трябва да има писмени инструкции съгласно т. 5.4.3 от RID с цел оказване на помощ при възникване на извънредни обстоятелства по време на превоза.

(2) Писмените инструкции по ал. 1 се изготвят от превозвача по модела, определен в т. 5.4.3.4 от RID.

(3) По време на инструктажа преди началото на пътуването превозвачът информира машиниста за натоварените опасни товари и му предоставя писмени инструкции съгласно ал. 1.

(4) Машинистът е длъжен да се запознае с писмените инструкции, а превозвачът е длъжен да се убеди, че машинистът разбира инструкциите и може да ги прилага правилно.

Чл. 32. (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., изм., бр. 78 от 2017 г.) В случаите, когато маршрутът при превоз на опасни товари от клас 1 или от клас 7 изисква превозът да се извърши от два или повече

железопътни превозвачи, превозът може да започне само след като управителят на инфраструктурата е получил писмено потвърждение за извършването му от страна на всички превозвачи, участващи в превоза.

Чл. 33. Превозвачът отговаря за вредите, причинени от пълна или частична липса или повреда на товара, както и за неспазване срока на доставката му.

Раздел VII

Задължения на получателя

Чл. 34. (1) (Предишен текст на чл. 34 - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) След пристигането на товара в получаващата гара разтоварването на опасните товари се извършва на местата по чл. 50 от получателя на товара.

(2) (Нова - ДВ, бр. 44 от 2009 г., изм., бр. 78 от 2017 г.) Получателят е длъжен незабавно да приеме товара и да извърши разтоварването при спазване изискванията на RID или Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС.

Чл. 35. (1) (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Опаковки, съдържащи опасни товари, се проверяват от получателя за признаци на повреда или изтичане при разтоварването.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) В случай, че бъдат констатирани признаци на повреда или изтичане от опаковки, зоната, където са били разположени в транспортното средство, се проверява за повреда или замърсяване и всяко опасно замърсяване се отстранява незабавно.

Чл. 36. (1) След разтоварване транспортните средства се почистват от получателя. Маркировката, табелите и етикетите върху транспортните средства, поставени при превоза на опасните товари, задължително се отстраняват, с изключение на случаите по чл. 22.

(2) Почистените транспортни средства се връщат на превозвача. Непочистените транспортни средства се считат за неразтоварени и превозвачът може да откаже приемането им. В случай, че ги приеме, получателят заплаща цената за почистване, предвидена в тарифата на превозвача.

Раздел VIIa

(Нов - ДВ, бр. 46 от 2011 г.)

Изисквания към лицата, изпълняващи функции, свързани с превоза на опасни товари

Чл. 36а. (Нов - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 78 от 2017 г.) Лицата, чиито служебни задължения са свързани с превоз на опасни товари, трябва да бъдат обучавани относно изискванията за превоз на опасни товари, които са свързани с техните конкретни задачи и отговорности.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 78 от 2017 г.) Работодателят отговаря за обучението на лицата по ал. 1, като обучението се извършва съгласно разпоредбите на Глава 1.3 от RID.

(3) (Нова – ДВ, бр. 78 от 2017 г.) Работодателят определя с писмена заповед обхвата, продължителността и съдържанието на обучението, както и лицата, които провеждат обучението.

(4) (Нова – ДВ, бр. 78 от 2017 г.) Лицето, което провежда обучението, е консултант по безопасността при превозите на опасни товари с железопътен транспорт.

(5) (Нова – ДВ, бр. 78 от 2017 г.) Работодателят периодично осигурява опреснително обучение на персонала най-малко веднъж на две години, за да се вземат предвид промените в разпоредбите.

Чл. 36б. (Нов - ДВ, бр. 46 от 2011 г., изм., бр. 78 от 2017 г.) Документацията от обучението се съхранява от работодателя и от служителя, като при започване на нова работа работодателят задължително проверява тази документация.

Раздел VIIБ

(Нов – ДВ, бр. 78 от 2017 г.)

Задължения на управителя на железопътна инфраструктура

Чл. 36в. (Нов – ДВ, бр. 78 от 2017 г.) При превоз на опасни товари управителят на железопътната инфраструктура трябва да разполага със следната информация, представена от железопътното предприятие:

1. подреждането на вагоните в състава на влака, като се включват номерът на всеки вагон и неговата серия;
2. номерата по ООН за превозваните опасни товари така, както са посочени в транспортния документ, или информация за превоз на

опасни товари, пакетирани в ограничени количества съгласно Глава 3.4 от RID.

Раздел VIII

Консултант по безопасността

Чл. 37. (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., бр. 46 от 2011 г.) Всяко предприятие, чиято дейност е свързана с работа с опасни товари, трябва да ползва един или повече консултанти по безопасността, които носят отговорност за предотвратяване и избягване на присъщите за този вид дейност опасности за хора, имущество и околната среда.

(2) Изискването по ал. 1 не се отнася за предприятия:

1. (изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) чиято дейност се отнася до количества в единица превозно средство, по-малки от определените в RID, или

2. които извършват в единични случаи превози или свързаните с това товарене или разтоварване на опасни товари с ниска степен на опасност или носещи малък риск от замърсяване, но чиято основна или допълнителна дейност не е превозване или свързаното с това товарене или разтоварване на опасни товари.

Чл. 38. (1) Консултантът по безопасността има основна задача в рамките на съответната дейност на предприятието да улесни осъществяването на тази дейност в съответствие с приложимите правила, с всички подходящи средства и по възможно най-безопасния начин.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) Консултантът по безопасността е длъжен да:

1. (изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) контролира спазването на изискванията за превоз на опасни товари;

2. консултира предприятието при извършване на дейностите, свързани с превоза на опасни товари;

3. подготвя годишен доклад до управителните органи на предприятието относно извършената дейност по превоза на опасни товари;

4. контролира спазването на изискванията по отношение на класифицирането и обозначаването на опасни товари при техния

превоз;

5. (изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г., бр. 78 от 2017 г.) съблюдава спазването на всички изисквания по RID или Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към СМГС във връзка с превоза на опасни товари при покупка или наемане на транспортно средство;

6. контролира проверката на оборудването, използвано за превоза, товаренето или разтоварването на опасни товари;

7. (изм. - ДВ, бр. 78 от 2017 г.) обучава служителите в предприятието, включително за промените в разпоредбите, и води документацията относно обучението;

8. взема мерки за провеждане на подходящи процедури за спешни действия при възможни произшествия или аварии, които могат да застрашат безопасността при превоза, товаренето или разтоварването на опасни товари;

9. прави проучвания и при необходимост изготвя доклад за аварии, произшествия или тежки нарушения, установени при превоза, товаренето или разтоварването на опасни товари;

10. предприема прилагане на подходящи мерки, за да бъдат избегнати повторни аварии, произшествия или тежки нарушения;

11. съблюдава предписанията на закона и специалните изисквания, свързани с превоза на опасни товари, при избора и използването на заместващ превозвач;

12. (изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) проверява дали лицата, участващи в превозването, товаренето или разтоварването, са запознати и разполагат с указания и инструкции за съответния опасен товар;

13. (изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) предприема мерки за задълбочено познаване на опасностите, свързани с превозването, товаренето или разтоварването на опасни товари, и инструктира персонала, зает с превоза и дейностите, свързани с него;

14. проверява за наличието на борда на транспортното средство на всички документи и обезопасяващото оборудване, които са задължителни при превозването на опасните товари, и за съответствието на тези документи и оборудване с изискванията на нормативните актове;

15. следи за въвеждането на изисквания за товарене и разтоварване

на опасни товари и проверява спазването на тези изисквания;

16. уведомява писмено ИА "ЖА" ежегодно в срок до месец март за предприятията, които ползват услугите му на консултант по безопасността, и на всяко тримесечие за опасните товари, в чийто превоз, товарене и/или разтоварване е участвал в качеството си на консултант по безопасността; информацията включва вид и количество на товарите и времето на превозите;

17. (нова - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) изготвя аварийния план на предприятието и организира прилагането му в случай на произшествие или инцидент;

18. (нова - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) следи за наличието на планове за сигурност съобразно изискванията на RID.

(3) Докладите по ал. 2, т. 3 се съхраняват 5 години и при поискване се предоставят на ИА "ЖА".

(4) (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) Консултантът по безопасността може да работи по трудов или по граждански договор. Той може да е и ръководител на предприятието, лице с други задължения в предприятието или лице, което не е пряко наето от това предприятие, при условие че това лице е в състояние да изпълнява задълженията на консултант.

Чл. 39. (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) (1) Всяко предприятие е длъжно писмено да уведоми изпълнителния директор на ИА "ЖА" за консултанта или консултантите по безопасността, които ползва.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) Уведомлението по ал. 1 се предоставя до 30 дни от определянето му по чл. 38, ал. 4, както и при поискване от ИА "ЖА".

Чл. 40. (1) (Доп. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) Когато в резултат на авария или произшествие е засегнато лице, имущество или околната среда или на имущество или на околната среда са причинени вреди по време на превоза, товаренето или разтоварването на опасни товари, консултантът по безопасността изготвя доклад до управителните органи на предприятието.

(2) Консултантът по безопасността изготвя доклада, след като е събрал всички отнасящи се до случая сведения.

(3) Докладът по ал. 1 не замества доклада, който управлението на предприятието представя въз основа на друг нормативен акт.

(4) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) Копие от доклада по ал. 1 се изпраща на ИА "ЖА" при поискване.

Чл. 41. (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г., доп., бр. 78 от 2017 г.) Консултантът по безопасността трябва да притежава удостоверение за завършен курс за консултант по безопасността, издавано по образец съгласно т. 1.8.3.18 от RID, валидно за превози с железопътен транспорт. Удостоверението се издава след успешно положен изпит.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) Удостоверението се издава от изпълнителния директор на ИА "ЖА" до 30 дни след успешно положения изпит и е със срок на валидност 5 години.

(3) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" води регистър на лицата, получили удостоверение за консултант по безопасността на превозите на опасни товари с железопътен транспорт.

(4) (Нова - ДВ, бр. 78 от 2017 г.) Ако издаденото удостоверение по чл. 1 бъде изгубено, унищожено или е станало негодно за ползване, органът по ал. 2, който го е издал, по молба на заинтересуваното лице издава дубликат въз основа на данните в регистъра по ал. 3. В издаденото удостоверение задължително се посочва, че е дубликат.

Чл. 42. (Изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г., бр. 78 от 2017 г.) Изпълнителният директор на ИА "ЖА" регистрира лицата, които организират курсове за обучение на консултанти по безопасността на превозите на опасни товари, при условията на чл. 62, ал. 7 от Закона за железопътния транспорт.

Чл. 43. (1) За да получи удостоверение, кандидатът преминава курс на обучение и държи изпит, който обхваща най-малко темите, посочени в приложение 2.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) Учебната програма и документацията, свързана с обучението на кандидатите за получаване на удостоверение за завършен курс за консултант по безопасността, се утвърждават от изпълнителния директор на ИА "ЖА".

(3) (Доп. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Изпълнителната агенция "Железопътна администрация" изготвя справочник с всички въпроси и практически задачи, които могат да се използват при изпитите, и взема всички мерки за гарантиране обективността на изпитите.

Чл. 44. (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) (1) Обучението на кандидатите има за цел придобиване на достатъчно знания относно опасностите, присъщи на превоза на опасни товари, законите, подзаконовите нормативни актове и административни правила, приложими по отношение на железопътните превози, и задълженията, определени в чл. 38, ал. 2.

(2) Обучението за консултанти по безопасността завършва с полагането на изпит пред комисия, назначена със заповед на изпълнителния директор на ИА "ЖА".

(3) (Отм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.).

(4) По време на изпит се разрешава ползването на нормативни актове в областта на железопътния превоз на опасни товари.

(5) (Нова - ДВ, бр. 78 от 2017 г.) Резултатите от проведения изпит се оформят в протокол на изпитната комисия, който се съхранява 5 години.

Чл. 45. (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) (1) Изпитът е писмен и устен и се провежда не по-рано от 7 дни след приключване на обучението по чл. 44, ал. 1.

(2) Писменият изпит се състои от две части:

1. попълване на изпитен тест, който съдържа най-малко 20 отворени въпроса по темите съгласно приложение 2; могат да се използват и въпроси с избираеми отговори - в този случай два въпроса с избираеми отговори се равняват на един отворен въпрос; при изготвянето на тестовете трябва да се обърне особено внимание на следните аспекти:

а) общи предпазни и осигуряващи безопасност мерки;

б) класифициране на опасните товари;

в) (изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) общи предписания към опаковките, изисквания към цистерни и др.;

г) (изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г., бр. 78 от 2017 г.) маркировки, етикети и знаци за опасност;

д) (изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) данни в превозния документ;

е) (изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) обработка и поддръждане;

ж) (изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) професионална подготовка на

превозния персонал;

з) (изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) документи на превозното средство и превозен документ;

и) (изм. - ДВ, бр. 78 от 2017 г.) писмени инструкции;

й) изисквания към транспортните средства;

к) (нова - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) транспортиране и съхраняване на опасните товари;

2. решаване на практическа задача, свързана с определените в чл. 38, ал. 2 задължения на консултанта по безопасността, която да докаже, че кандидатът е в състояние да изпълнява функциите на консултант по безопасността при превоз на опасни товари.

(3) Устният изпит се провежда след приключване на писмения изпит и чрез него се проверяват знанията на кандидатите по посочените в приложение 2 теми с оглед необходимото ниво за изпълнение на задълженията, присъщи на консултант по безопасността.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г., отм., бр. 78 от 2017 г.).

(5) (В сила от 1.01.2007 г. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., отм., бр. 44 от 2009 г.).

Чл. 46. (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) Кандидатите, които искат да работят в предприятия, чиято дейност е строго специализирана в рамките на превозите на отделен клас или вид опасни товари, могат да се изпитват само относно материята, касаеща дейността на предприятието, но се обучават върху целия материал. В този случай кандидатът уведомява изпитния орган за своето решение преди провеждането на изпита.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) Изпитът по ал. 1 се отнася само за следните видове товари:

1. клас 1;

2. клас 2;

3. клас 7;

4. класове 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 6.1, 6.2, 8 и 9;

5. (изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) номера по ООН 1202, 1203, 1223, 3475, както и 1268 или 1863.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) Кандидати, положили успешно изпит по ал. 1, получават удостоверение за завършен курс за консултант по безопасността, в което изрично се вписват видовете опасни товари, за които кандидатът е положил изпит.

Чл. 47. (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) Срокът на валидност на удостоверението за завършен курс за консултант по безопасността се продължава за нови 5 години, ако по време на последната година преди изтичането му притежателят на удостоверението издържи успешно изпит пред назначена от изпълнителния директор на ИА "ЖА" комисия.

(2) Удостоверението се издава на български език и английски език.

(3) Удостоверенията за завършен курс за консултант по безопасността, издадени от компетентни органи на държави - членки на ЕС, се признават на територията на Република България.

(4) Удостоверенията за завършен курс за консултант по безопасността, които не са издадени от компетентни органи на държави - членки на ЕС, имат действие извън територията на страната, доколкото това е уговорено в международен договор, по който Република България е страна.

Раздел IX

Общи задължения за сигурност

Чл. 48. (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., бр. 46 от 2011 г.) Изпращачът/получателят отговаря за наблюдението на превозните средства с опасни товари по време на товаро-разтоварните работи.

Чл. 49. (1) В района на железопътната гара не се допуска складиране на опасни товари, освен ако има специално подготвени за тази цел складове.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., доп., бр. 44 от 2009 г., изм., бр. 46 от 2011 г., бр. 78 от 2017 г.) Опасните товари се съхраняват в складовете по такъв начин, че да не застрашават живота, здравето и имуществото на хората и околната среда и при спазване на всички изисквания на Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" (ГД ПБЗН) към МВР, регионалните инспекции за опазване и контрол на общественото здраве (РИОКОЗ) и районните инспекции по околната среда и водите (РИОСВ), както и изискванията на Наредба 8121з-647 от 2014 г. за правилата и нормите за пожарна безопасност при експлоатация на обектите и на

Закона за защита при бедствия.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., бр. 46 от 2011 г., отм., бр. 78 от 2017 г.).

Чл. 50. (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., бр. 46 от 2011 г., бр. 78 от 2017 г.) Товаренето и разтоварването на опасните товари се извършва в специално определени и при нужда специално оборудвани места в района на гарата на разстояние и разположение, при което не са застрашени сградите, съоръженията и животът на хората и при спазване на всички изисквания на ГД ПБЗН, РИОКОЗ и РИОСВ, определени в действащите нормативни актове.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., бр. 46 от 2011 г., бр. 78 от 2017 г.) Местата за товаренето и разтоварването на опасни товари предварително се определят от собствениците или ползвателите на гарите, съгласувано с ГД ПБЗН.

(3) (Нова - ДВ, бр. 44 от 2009 г., изм., бр. 46 от 2011 г., изм. и доп., бр. 78 от 2017 г.) Управителят на железопътната инфраструктура утвърждава плановете за сигурност и аварийните плановете на разпределителните гари в съответствие с изискванията на Глава 1.11 от RID.

(4) (Нова - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Местата за временен престой на транспортните средства, превозващи опасни товари, трябва да отговарят на изискванията на RID, да бъдат добре осветени и недостъпни за външни лица.

Чл. 51. (1) Местата, на които се пълнят или източват опасни течности, трябва да бъдат отдалечени на разстояние най-малко 100 м от жп складове и магазини, гарови съоръжения, общи разтоварища и от жилищни помещения, а от местата, където се пълнят, източват или складират отровни и взривоопасни течности - най-малко на 200 м.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Местата, на които се пълнят или източват опасни течности, се маркират в съответствие с изискванията на Наредба РД-07/8 от 2008 г. за минималните изисквания за знаци и сигнали за безопасност и/или здраве при работа (ДВ, бр. 3 от 2009 г.).

(3) На местата, където се пълнят или източват опасни течности, се съхраняват достатъчно количество пожарогасители, лопати и сух пясък в сандъци с водонепропускащи капаци.

(4) Местата по ал. 1 се осигуряват с телефонна или друга връзка със службата за противопожарна охрана и с обектната служба за противопожарна охрана, където има създадена такава.

(5) Лицата, които пълнят или източват опасни течности, задължително ползват лични предпазни средства за защита от отравяния, задушаване, пръски от течности и други съобразно вида на обработвания товар и при спазване на изискванията на Наредба 3 от 2001 г. за минималните изисквания за безопасност и опазване на здравето на работещите при използване на лични предпазни средства на работното място (ДВ, бр. 46 от 2001 г.).

(6) Лицата, които пълнят или източват опасни течности, почистват своевременно и основно местата по ал. 1 от всякакви остатъци от опасните течности.

Чл. 52. (1) В местата, на които се пълнят или източват лесно възпламеняващи се течности, трябва да бъдат изградени електрически инсталации и съоръжения, осигуряващи денонощно електрическо осветление или съоръжения за газово осветление.

(2) Когато не са изпълнени изискванията по ал. 1, пълненето или източването на лесно възпламеняващи се течности в цистерни се извършва само при дневна светлина.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) При пълнене или източване на лесно възпламеняващи се течности в цистерни, за което е необходимо използване на светлина до или в самите цистерни, се употребяват само взривозащитени електрически акумулаторни тела.

(4) При пълнене или източване на спирт източникът на светлина се поставя на разстояние не по-малко от 20 м от цистерните.

Чл. 53. Не се допуска пушене и използване на открит огън на разстояние, по-малко от 50 м от местата, на които се пълнят или източват опасни течности.

Чл. 54. (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., бр. 46 от 2011 г., отм., бр. 78 от 2017 г.).

Чл. 54а. (Нов - ДВ, бр. 78 от 2017 г.) Лицата, отговорни за поддръжката на товарни вагони, сертифицирани съгласно чл. 626 от Наредба 59 от 2006 г. за управление на безопасността в железопътния транспорт (обн., ДВ, бр. 102 от 2006 г.; изм., бр. 88 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 47 и 101 от 2010 г., бр. 28 от 2012 г., бр. 47 от 2013 г., бр. 58 от 2015 г.), гарантират, че:

1. поддръжката на цистерните и тяхното оборудване се провежда по начин, който гарантира, че при нормални условия на експлоатация вагон-цистерната съответства на изискванията на RID;

2. изискванията, така както са определени в чл. 15, параграф 3 на Единните правила за техническото приемане на железопътните средства, използвани в международно съобщение (АТМФ) – Притурка G към Конвенцията за международни железопътни превози (COTIF), са изпълнени и за цистерната и оборудването към нея;

3. дейностите по поддръжка на цистерната и оборудването към нея са записани в досието за поддръжката.

Чл. 55. (1) (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г., бр. 46 от 2011 г.) При възникване или реална опасност от възникване на авария, произшествие или инцидент по време на превоза машинистът уведомява дежурния влаков диспечер и дежурния ръководител на най-близката гара по маршрута за превозваните опасни товари.

(2) При уведомяването по ал. 1 машинистът посочва точните наименования, класа на товара, рисковете, за които се изискват етикети, групата на съвместимост за клас 1 и количеството и местоположението на опасните товари.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) В случаите по ал. 1 превозът се преустановява при строго съблюдаване на изискванията за безопасност и превозвачът незабавно уведомява изпращача.

(4) (Нова - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) При възникване на инциденти, застрашаващи сигурността, участниците в превоза на опасни товари и свързаните с него товаро-разтоварни дейности си сътрудничат, както и с управителя на железопътната инфраструктура, като обменят сигнали за евентуални заплахи с цел предприемане на подходящи мерки за сигурност.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) Ако изискванията за безопасен превоз не могат да бъдат изпълнени, компетентните органи са длъжни да осигурят на превозвача необходимото административно съдействие за разтоварване, обезвреждане или унищожаване на опасния товар.

Чл. 56. (1) (Предишен текст на чл. 56 - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) Лицата, изпълняващи функции, свързани с превоза на опасни товари, трябва да бъдат инструктирани за работа с опасния товар, като се вземат необходимите мерки за безопасни и здравословни

условия на труд, противопожарна охрана и др.

(2) (Нова - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) Всички лица, участващи в превоза на опасни товари и свързаните с него товаро-разтоварни дейности, спазват разпоредбите за сигурност на RID в съответствие със своите отговорности.

Чл. 57. Работодателите на лицата по чл. 56 и лицата, които изпращат, превозват или получават опасни товари, са длъжни да сключат всички задължителни застраховки в съответствие с действащото законодателство.

Чл. 58. (Нов - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) (1) Влакове, които превозват опасни товари с висок рисков потенциал, трябва да използват устройства, оборудване или методи за защита срещу кражба на техния товар.

(2) Прилагането на защитните мерки по ал. 1 не трябва да застрашава реагирането в извънредни ситуации.

Раздел X

(Нов - ДВ, бр. 46 от 2011 г.)

Общи мерки за безопасност

Чл. 59. (Нов - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) (1) Участниците в превоза на опасни товари и свързаните с него товаро-разтоварни дейности са длъжни да спазват изискванията на RID в своята област на действие и да вземат съответните мерки в зависимост от естеството и размера на предвидимите опасности, за да се избегнат щети и при необходимост да се сведат до минимум техните последствия.

(2) Лицата по ал. 1 са длъжни да познават мерките за безопасност и действията при аварийна ситуация.

Чл. 60. (Нов - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) Когато съществува риск безопасността да бъде пряко застрашена, участниците в превоза и свързаните с него товаро-разтоварни дейности са длъжни незабавно да уведомят аварийните служби и да им осигурят данните, необходими за предприемане на действия от страна на последните.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

(Загл. изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.)

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) "Превоз на опасни товари" е превозът на опасни товари от едно място до друго и свързаните с превоза опаковане, маркиране, престой, вкл. и времето за престой за товарене, разтоварване и претоварване на опасните товари в транспортни средства, цистерни или контейнери.

2. (Изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) "Опасни товари" са веществата и изделията, чийто превоз по железопътен транспорт е забранен или разрешен единствено при изпълнението на определени условия.

3. (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) "Консултант по безопасността при превоз на опасни товари" е лице, работещо по трудов или граждански договор, или ръководител на предприятие, или лице с други задължения в предприятието, или лице, което не е пряко наето от това предприятие, чиято роля е да изпълнява задачите и функциите, определени в чл. 38, ал. 2, и което притежава удостоверение за завършен курс за консултант по безопасността.

4. (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) "Транспортно средство" е всяко релсово превозно средство без собствен двигател, което се движи на собствени колела по железопътни релси и се използва за превоз на товари.

5. (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) "Лица, изпълняващи функции, свързани с превоза на опасни товари" са локомотивна бригада, превозна влакова бригада, опаковчик, пълнач, товаро-разтоварач, маневрист и маневрена бригада, ревизор вагони и придружител.

6. "Извънредни обстоятелства" са обстоятелствата, възникнали вследствие на природни бедствия, крупни производствени аварии или непосредствена заплаха за националната сигурност на страната.

7. "Авария" е внезапна технологична повреда на машини, съоръжения, транспортни средства, съпроводена с взривове или образуване на пожари, или замърсяване на околната среда, или разрушения, или заплаха за живота и здравето на населението.

8. "Инактивиране" е дейността по почистване на транспортното средство, с което са превозени опасни товари от клас 7.

9. (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) "Предприятие" е всяко физическо и юридическо лице, както и сдружения, които нямат правосубектност, чиято дейност включва превоз на опасни товари с железопътен транспорт или свързаните с него товарене или разтоварване на опасни товари, независимо дали дейността има търговски характер,

или е с идеална цел.

10. (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г., отм., бр. 78 от 2017 г.).

11. (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) "Безопасност" е защита на хората, транспортните средства и транспортната инфраструктура срещу неразпоредени и неочаквани действия от всякакво естество.

12. (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) "Сигурност" е ниво, отговарящо на обществените изисквания, за отсъствие на риск, свързан с живота на хората, физически наранявания или материални щети.

13. (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г., отм., бр. 78 от 2017 г.).

14. (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г., изм., бр. 63 от 2007 г.) "RID" е правилник, определящ изискванията за международен железопътен превоз на опасни товари, упоменати в Приложение на Притурка С към Конвенцията за международни железопътни превози (COTIF), включително всичките изменения в него.

15. (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г., изм., бр. 63 от 2007 г.) "CIM" е Единният правилник за договаряне на международен железопътен превоз на товари, включен като Притурка В към Конвенцията за международни железопътни превози (COTIF), включително всичките изменения.

16. (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г., изм., бр. 44 от 2009 г.) "СМГС" е Съглашение за международно железопътно сточно съобщение на страните - членки на Организацията за сътрудничество на железниците (ОСЖД).

17. (Нова - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) "Освобождавания по RID" са онези разпоредби на RID, които не се прилагат съобразно естеството на транспортната операция.

18. (Нова - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) "Саморазпадащи се вещества" са термично нестабилни вещества, които могат да понесат силно екзотермично разпадане, дори и при отсъствие на кислород (въздух).

19. (Нова - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) "Десенсибилизирани взривни твърди вещества" са веществата, които са овлажнени с вода или спирт или пък са разредени в други вещества, за да се елиминират взривните им качества.

20. (Нова - ДВ, бр. 46 от 2011 г.) "Опасни товари с висок рисков потенциал" са товари, при които съществува възможност за

злоумишлено използване с терористични цели и които в резултат на това могат да доведат до тежки последици, като многобройни човешки жертви и масови разрушения.

21. (Нова – ДВ, бр. 78 от 2017 г.) "Цистерна" е корпус на цистерна заедно с експлоатационното и конструктивното оборудване към нея.

22. (Нова – ДВ, бр. 78 от 2017 г.) "Корпус на цистерна – Корпус" (за цистерни) е частта от цистерната, която запазва веществото, предназначено за превоз, включително отвори и техните затварящи устройства, но не включва оборудване за обслужване или външно конструктивно оборудване.

23. (Нова – ДВ, бр. 78 от 2017 г.) "Вагон-цистерна" е вагон за превоз на течни, газообразни, прахообразни или гранулирани вещества, изграден от надстройка с една или повече цистерни и елементите на тяхното оборудване и от собствени конструктивни компоненти (рама, ходова част, окачване, теглично-отбивачни съоръжения, буфер, спирачни системи и надписи).

24. (Нова – ДВ, бр. 78 от 2017 г.) "Досие на цистерната" е документ, който съдържа всички технически данни и информация, отнасящи се до цистерна, вагон-батерия или МЕГК, както и посочените в подраздели 6.8.2.3, 6.8.2.4 и 6.8.3.4 от RID удостоверения и свидетелства.

25. (Нова – ДВ, бр. 78 от 2017 г.) "Вагон-батерия" е вагон, съдържащ елементи, които са свързани помежду си в колекторна тръба и са трайно прикрепени върху този вагон. Като елементи на подобен вагон се смятат следните: бутилки, големи бутилки, съдове под налягане и връзки от бутилки, както и цистерни с вместимост над 450 л за газове, както са определени в 2.2.2.1.1 от RID.

26. (Нова – ДВ, бр. 78 от 2017 г.) "Многоелементен газов контейнер" (МЕГК) е транспортно съоръжение, включващо елементи, свързани помежду си чрез колектор и монтирани върху рамка. Следните елементи се причисляват към елементите на МЕГК: бутилки, големи бутилки, съдове под налягане и връзки от бутилки, както и цистерни с вместимост над 450 л за газове, както са определени в 2.2.2.1.1 от RID.

27. (Нова – ДВ, бр. 78 от 2017 г.) "Номер по ООН" е четирицифрено число, използвано като номер за обозначаване на вещества или изделия съгласно Примерните разпоредби на ООН.

28. (Нова – ДВ, бр. 78 от 2017 г.) "Нотифициран орган" е орган,

определен по реда на Наредбата за съществените изисквания и оценяване съответствието на транспортируемо оборудване под налягане (ДВ, бр. 78 от 2011 г.), или орган от друга държава – членка на Европейския съюз, определен по реда на Директива 2010/35/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 юни 2010 г. относно транспортируемото оборудване под налягане и за отмяна на директиви 76/767/ЕИО, 84/525/ЕИО, 84/526/ЕИО, 84/527/ЕИО и 1999/36/ЕО на Съвета (ОВ L 165, 30.06.2010 г.).

§ 1а. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2006 г., в сила от 1.01.2007 г., отм., бр. 78 от 2017 г.).

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., изм., бр. 63 от 2007 г., бр. 44 от 2009 г., бр. 46 от 2011 г., доп., бр. 44 от 2013 г., изм. и доп., бр. 24 от 2015 г., бр. 55 от 2019 г., **бр. 91 от 2021 г.**) Тази наредба се издава на основание чл. 62, ал. 3 от Закона за железопътния транспорт и въвежда изискванията на Директива 2008/68/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 септември 2008 г. относно вътрешния превоз на опасни товари (ОВ L 260, 30/09/2008) и Директива 2010/61/ЕС на Комисията от 2 септември 2010 г. за първоначално изменение с цел привеждане в съответствие с научно-техническия прогрес на приложенията към Директива 2008/68/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно вътрешния превоз на опасни товари (ОВ L 233, 03/09/2010), Директива 2012/45/ЕС на Комисията от 3 декември 2012 г. за привеждане за втори път в съответствие с научно-техническия прогрес на приложенията към Директива 2008/68/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно вътрешния превоз на опасни товари (ОВ L 332, 04/12/2012, стр. 18 - 19), Директива 2014/103/ЕС на Комисията от 21 ноември 2014 г. за привеждане за трети път в съответствие с научно-техническия прогрес на приложенията към Директива 2008/68/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно вътрешния превоз на опасни товари (ОВ L 335, 22/11/2014), Директива (ЕС) 2018/1846 на Комисията от 23 ноември 2018 г. за изменение на приложенията към Директива 2008/68/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно вътрешния превоз на опасни товари, за да се вземе предвид научно-техническият прогрес (ОВ L 299, 26/11/2018, стр. 58 – 59) и Делегирана директива (ЕС) 2020/1833 на Комисията от 2 октомври 2020 г. за изменение на приложенията към Директива 2008/68/ЕО на Европейския парламент и на Съвета с оглед на адаптирането към

научно-техническия прогрес (ОВ, L 408/1, 4/12/2020).

§ 2а. (Нов - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Издадените удостоверения запазват валидността си до датата на изтичане на сроковете им на действие.

§ 3. (Отм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.).

§ 4. (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2009 г.) Изпълнителният директор на ИА "ЖА" дава указания по прилагането на наредбата.

§ 5. Наредбата влиза в сила от 1.I.2002 г.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

към Наредбата за изменение и допълнение

на Наредба 46 от 2001 г. за железопътен превоз на опасни товари

(ДВ, бр. 99 от 2006 г.)

§ 37. Разпоредбите на § 2, т. 2, § 6, § 11, § 25 относно чл. 45, ал. 5, § 33 и 36 влизат в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

НАРЕДБА

за изменение и допълнение на Наредба 46 от 2001 г.

за железопътен превоз на опасни товари

(ДВ, бр. 44 от 2009 г.)

.....

§ 34. Навсякъде в наредбата думите "консултант по сигурността" се заменят с "консултант по безопасността".

.....

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

към Наредбата за изменение и допълнение

на Наредба 46 от 2001 г. за железопътен превоз на опасни товари

(ДВ, бр. 46 от 2011 г.)

§ 40. Навсякъде в наредбата думите "страни - членки на COTIF" се заменят с "договорните държави по RID", думите "Министерство/Министерството на транспорта" се заменят съответно с "Министерство/ Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията".

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Наредбата за изменение и допълнение

на Наредба 46 от 2001 г. за железопътен превоз на опасни товари

(ДВ, бр. 78 от 2017 г.)

§ 31. Терминът "RID договаряща се страна" в Приложението към RID, съдържащо се в допълнение В към COTIF, което е приложимо от 1 януари 2017 г., означава "държава - членка на Европейския съюз".

§ 32. Наредбата въвежда изискванията относно превозите на товари с железопътен транспорт на Директива (ЕС) 2016/2309 на Комисията от 16 декември 2016 г. за адаптиране за четвърти път към научно-техническия прогрес на приложенията към Директива 2008/68/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно вътрешния превоз на опасни товари (ОВ L 345, 20.12.2016 г.).

§ 33. Навсякъде в наредбата думите "Приложение II на" се заменят с "Приложение 2 (Правила за превоз на опасни товари) към".

Приложение 1

към чл. 41, ал. 1

(Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.,

в сила от 1.01.2007 г.,

отм., бр. 44 от 2009 г.)

Приложение 2

към чл. 43, ал. 1

(Изм. - ДВ, бр. 46 от 2011 г.)

Списък на темите, по които се полага изпит

за придобиване на удостоверение за консултант по безопасността

на превозите на опасни товари с железопътен транспорт

I. Познаване на видовете последици, които могат да бъдат причинени при произшествие с опасни товари, както и познаване на основните причини за възникване на произшествие.

II. Разпоредби на националното и европейското право, международни конвенции и споразумения, свързани със:

1. класификация на опасните товари (методи за класифицирането на разтвори и смеси, структура на класовете опасни товари и критерии за тяхното класифициране; естеството на превозваните опасни вещества и изделия - физични, химични и токсични свойства);

2. общите разпоредби към опаковките, изисквания към цистерни и контейнер-цистерни (видове, кодове, маркировка, конструкция, първоначални и периодични инспекции и проверки);

3. маркиране, етикетиране за опасност, табели със знаци за опасност и оранжева сигнализация (маркировки и етикети на пратките, поставяне и отстраняване на табелите за опасност и оранжевата сигнализация);

4. указанията в превозния документ (задължителна информация);

5. начин на изпращане, ограничения при изпращане (вагонна пратка, пълен товар, превоз на насипни товари, превоз в средства за едро пакетиране, превоз в контейнери, в неподвижно монтирани или подвижни цистерни);

6. превоз на пътници;

7. забрани за съвместно натоварване и превантивни мерки при съвместното натоварване;

8. разделяне на товарите;

9. ограничения относно превозваните количества и количества, по отношение на които не се прилагат ограничения;

10. обработка и подреждане (товарене и разтоварване - степен на напълване, подреждане, разделяне);

11. почистване, респ. дегазиране преди товарене и след разтоварване;

12. персонал и професионална подготовка;

13. транспортни документи (превозен документ, писмени инструкции, копие на съответно изключение или отклонение от изискванията, други документи);

14. отстраняване на замърсяващи околната среда вещества вследствие на действия по време на експлоатация или произшествие;

15. изисквания към превозните средства.